

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจ – สังคมกับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกร ผู้เลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดจันทบุรี

The relationship between socio-economic factors and status of beef cattle raising of farmers in Chanthaburi Province

ถาวร ฉิมเลี้ยง พรชัย เหลืองวารี

คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ – สังคมกับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดจันทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อจำนวน 239 คน ใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานใช้ค่าสถิติ ไคสแควร์ (Chi - square) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ อายุของเกษตรกร ระดับการศึกษา อาชีพหลักประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อมีความสัมพันธ์กับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจได้แก่ จำนวนโคเนื้อที่เลี้ยงรายได้จากการเลี้ยงโคเนื้อ รายจ่ายจากการเลี้ยงโคเนื้อ จำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงโคเนื้อมีความสัมพันธ์กับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อปัญหาที่พบเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อส่วนใหญ่เลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมือง ขาดความรู้ความชำนาญในด้านการผสมพันธุ์ ขาดความรู้ในด้านอาหาร และการให้อาหารโคเนื้อ วัสดุที่ใช้ก่อสร้างโรงเรือนมีราคาแพง ขาดความรู้ในเรื่องการควบคุมและป้องกันโรค

คำสำคัญ : โคเนื้อ, สภาพการเลี้ยงโคเนื้อ, จังหวัดจันทบุรี

Abstract

The objectives of this research were to study the relationship between socio – economic factors and status of beef cattle raising of farmers in Chanthaburi Province. The sample consists of 239 farmers who raised beef cattle and the data were collected by interviewing. The Chi-square statistic was used for testing of hypothesis. For qualitative data were analyzed by content analysis.

The results of hypothesis testing were found that social factors (age, level of education, main occupation, and experience in cattle raising) were significantly correlated with status of beef cattle raising. Economic factors (number of cattle, income, expense, and labor) were also significantly correlated with status of beef cattle raising. The problems of farmers were raising native beef cattle, lack of know-how in breeding, lack of know-how in feed and feeding, expensive materials for buildings and lack of know-how in disease control and prevention.

Keywords : beef cattle, status of beef cattle raising, Chanthaburi Province

บทนำ

การเลี้ยงโคเนื้อถือเป็นอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งที่เกษตรกรสามารถทำควบคู่กับการทำนาหรือการเกษตรอย่างอื่น ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรเป็นอย่างดี โดยในอดีตการเลี้ยงโคเนื้อ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้แรงงานในไร่นาเป็นหลัก เมื่อหมดอายุการใช้งานจึงจำหน่ายเป็นโคเนื้อ แต่ในปัจจุบันรูปแบบการเลี้ยงโคเนื้อได้เปลี่ยนมาเป็นการเลี้ยงเพื่อจำหน่ายเป็นโคเนื้อมากขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะความต้องการบริโภคเนื้อโคเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากประชากรมนุษย์เพิ่มขึ้นอย่างมาก จึงมีเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อครั้งละหลาย ๆ ตัวและเป็นรูปแบบฟาร์มมากขึ้น นอกจากนี้รัฐบาลที่ผ่านมามีนโยบายในการปรับปรุงโครงสร้างระบบการผลิตทางการเกษตร รวมทั้งอาชีพการเลี้ยงโคเนื้อด้วย โดยหวังว่าอาชีพการเลี้ยงโคเนื้อจะเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรอีกอาชีพหนึ่ง

กรมปศุสัตว์ (2554) ได้รายงาน่ว่าประเทศไทยมีเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อจำนวน 1.03 ล้านราย จำนวนโคเนื้อ 6.58 ล้านตัว เพิ่มขึ้นจากปี 2553 ไม่มากนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อยังประสบปัญหาหลายอย่าง เช่น ขาดความรู้

ในการจัดการเลี้ยงโคเนื้อ ขาดแคลนพืชอาหารสัตว์ ทำให้โคเนื้อได้รับสารอาหารไม่เพียงพอ การปรับปรุงพันธุ์ยังไม่ทั่วถึง และปัญหาการเกิดโรคระบาด ทำให้การผลิตโคเนื้อไม่เพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศโดยเฉพาะเนื้อโคคุณภาพสูง (premium grade) ซึ่งประเทศไทยมีศักยภาพและความสามารถสูงเมื่อเทียบกับประเทศในเขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีความสามารถที่จะผลิตโคพันธุ์และเนื้อโคส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศได้ ขณะเดียวกันก็มีการนำเข้าเนื้อโคคุณภาพสูงจากต่างประเทศปีละประมาณ 3,000 ตัน ทำให้สูญเสียเงินตราออกไปต่างประเทศ ปีละประมาณ 620 ล้านบาท(กรมปศุสัตว์, 2556) ดังนั้นกรมปศุสัตว์จึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การผลิตโคเนื้อปี 2555 – 2559 ในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการผลิต ด้านการควบคุมป้องกันโรค ด้านการตลาด ด้านการศึกษาวิจัยการพัฒนาโคเนื้อ และด้านการบริหารจัดการองค์กร อย่างไรก็ตาม จังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ในการปลูกไม้ผลที่สำคัญได้แก่ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง ลำไย เป็นต้น ซึ่งผลไม่เหล่านี้มักจะให้ผลผลิตในช่วงเวลาที่ไม่ตรงกัน ทำให้มีปริมาณผลผลิตออกมามากจนล้นตลาด เกิดปัญหาราคาลดลงตกต่ำเกษตรกรประสบปัญหาขาดทุนมาโดยตลอด จากปัญหาดังกล่าวทำให้เกษตรกรชาวสวนหลายรายหันมาประกอบอาชีพอื่นเสริมเพื่อเป็นการสร้างรายได้เพิ่ม การเลี้ยงโคเนื้อจึงเป็นอาชีพเสริมอย่างหนึ่งที่มีความมั่นคงและสร้างรายได้พอสมควรให้แก่เกษตรกร อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ.2553 จังหวัดจันทบุรีมีการเลี้ยงโคเนื้อทั้งหมด จำนวน 5,125 ตัว จำนวนเกษตรกร 591 ราย(กรมปศุสัตว์, 2554) มีการเลี้ยงโคเนื้อมากในเขตอำเภอสอยดาว อำเภอขลุง อำเภอนายายอาม อำเภอแก่งหางแมว อำเภอเขาคิชฌกูฏ อำเภอเมือง อำเภอท่าใหม่ อำเภอโป่งน้ำร้อน และอำเภอมะขาม ตามลำดับ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย จึงอาจมีปัญหาหลายอย่างทั้งทางด้านการเลี้ยงดู การป้องกันรักษาโรค พันธุ์โคเนื้อ ช่องทางการซื้อขาย อีกทั้งจังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในการเลี้ยงโคเนื้อ เนื่องจากมีปริมาณน้ำฝนค่อนข้างสูง เหมาะแก่การปลูกสร้างแปลงหญ้าและผลิตอาหารหยาบ เป็นแหล่งผลิตอาหารสัตว์หลายชนิด เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง รวมทั้งอาหารที่ได้จากผลพลอยได้และวัสดุเหลือทิ้งจากการเกษตร ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจ - สังคมกับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกร เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการเลี้ยงโคเนื้อให้เหมาะสมกับสภาพในท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสังคมกับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดจันทบุรีและปัญหาเกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ - สังคม กับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ตั้งแต่ เดือนกรกฎาคมถึง พฤศจิกายน พ.ศ.2557

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 591 ราย ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ จำนวน 239 ราย โดยใช้สูตรของ Yamane (1973) คือ $n = \frac{N}{1+Ne^2}$

เมื่อ N คือ จำนวนประชากร , n คือ จำนวนตัวอย่าง และ e คือ ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นในรูปของสัดส่วน(0.05)

$$\text{แทนค่าในสูตร } n = \frac{591}{1+(591)(0.05)(0.05)}$$

จะได้จำนวนตัวอย่าง = 238.55 ราย ดังนั้น จะใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 239 ราย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ ข้อมูลปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ - สังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดจันทบุรี

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ สภาพการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรในจังหวัดจันทบุรีในด้านพันธุ์โคเนื้อ การผสมพันธุ์ อาหารและการให้อาหาร โรงเรือนและอุปกรณ์ การควบคุมและป้องกันโรค

นิยามศัพท์เฉพาะ

สภาพการเลี้ยงโคเนื้อ หมายถึง ลักษณะการเลี้ยงโคเนื้อ พันธุ์โคเนื้อ การผสมพันธุ์ อาหารและการให้อาหาร โรงเรือนและอุปกรณ์ การควบคุมและป้องกันโรค (ซึ่งในที่นี้จะหมายถึง การเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมือง วิธีการผสมพันธุ์โคเนื้อ แปลงหญ้าสำหรับเลี้ยงโคเนื้อ ขนาดของโรงเรือนโคเนื้อ การเกิดโรคโคเนื้อ)

โคเนื้อ หมายถึง โคที่เกษตรกรเลี้ยงมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เนื้อในการบริโภค ใช้แรงงาน ขายเป็นรายได้หรือเลี้ยงไว้เพื่อประโยชน์อย่างอื่น ยกเว้นเพื่อการผลิตน้ำนม

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดจันทบุรี

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ หมายถึง ข้อมูลที่เกี่ยวกับลักษณะของเกษตรกรในเรื่องของรายได้จากการเลี้ยงโคเนื้อ รายจ่ายจากการเลี้ยงโคเนื้อ จำนวนโคเนื้อที่เลี้ยง แรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงโคเนื้อ

รายได้จากการเลี้ยงโคเนื้อ หมายถึง จำนวนเงินทั้งหมดที่เกษตรกรได้รับจากการเลี้ยงโคเนื้อภายในหนึ่งปี

รายจ่ายจากการเลี้ยงโคเนื้อ หมายถึง จำนวนเงินทั้งหมดที่เกษตรกรนำไปใช้จ่ายในการเลี้ยงโคเนื้อภายในหนึ่งปี

จำนวนโคเนื้อที่เลี้ยง หมายถึง จำนวนโคเนื้อที่เกษตรกรเลี้ยงไว้ในครอบครัวจนถึงเดือนพฤศจิกายน 2557

จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงโคเนื้อ หมายถึง จำนวนคนที่เป็นผู้เกี่ยวข้องในการเลี้ยงโคเนื้อเป็นประจำ(ปี

พ.ศ.2557)

ปัจจัยทางด้านสังคม หมายถึง ข้อมูลที่เกี่ยวกับลักษณะของเกษตรกรในเรื่องอายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก ประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อ

อายุ หมายถึง จำนวนปีของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ ตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบัน เศษของอายุตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไปให้เป็นจำนวนปีเต็ม

ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาขั้นสูงสุดของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ ได้แก่ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท

อาชีพหลัก หมายถึง งานที่ทำเป็นประจำและมีรายได้ตอบแทนเป็นรายได้หลักของครอบครัว ได้แก่ ทำสวน ทำไร่ ทำนา เลี้ยงโคเนื้อ

ประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อ หมายถึง จำนวนปีที่เกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อ ตั้งแต่เริ่มเลี้ยงจนถึงปีที่เลี้ยงปัจจุบัน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยทางด้านสังคมของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อ
2. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) ที่ได้รับการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้อง ครบถ้วนของคำถาม โดยผ่านการทดสอบกับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง พร้อมปรับปรุงแก้ไขแล้ว ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ และทางด้านสังคมของเกษตรกร

ตอนที่ 2 สภาพการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกร

การเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์กับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดจันทบุรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยคณะผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและมีนักศึกษาลำดับสูง วท.บ.(เกษตรศาสตร์) ปีที่ 4 ที่เรียนวิชาการผลิตโคเนื้อ จำนวน 8 คนเป็นผู้ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูล ในระหว่างเดือนกรกฎาคม พฤศจิกายน 2557 โดยขอความอนุเคราะห์คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ปุศสัตว์จังหวัดจันทบุรี และเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดจันทบุรี เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ - สังคม และสภาพการเลี้ยงโคเนื้อ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา(Descriptive Statistic) ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่(Frequency) จำนวนร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต(Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านสังคม - เศรษฐกิจกับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อโดยใช้ค่าสถิติ ไคสแควร์(Chi - square)ทดสอบ คำนัยสำคัญทางสถิติที่ใช้

- จำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงโคเนื้อและวิธีการผสมพันธุ์โคเนื้อมีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01
 จำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงโคเนื้อและแปลงหญ้าสำหรับเลี้ยงโคเนื้อมีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01
 จำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงโคเนื้อและขนาดของโรงเรือนโคเนื้อมีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01
 จำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงโคเนื้อและการเกิดโรคโคเนื้อมีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01

ตารางที่ 1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐาน	สภาพการเลี้ยงโคเนื้อ	
	ไม่มี	มี
	ความสัมพันธ์	ความสัมพันธ์
1. ปัจจัยทางด้านสังคมของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อ		
-อายุมีความสัมพันธ์กับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อ		/
-ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อ		/
-อาชีพหลักมีความสัมพันธ์กับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อ		/
-ประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อมีความสัมพันธ์กับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อ		/
2. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อ		
-จำนวนโคเนื้อที่เลี้ยงมีความสัมพันธ์กับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อ		/
-รายได้จากการเลี้ยงโคเนื้อ		/
-รายจ่ายจากการเลี้ยงโคเนื้อ		/
-จำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงโคเนื้อ		/

สรุปและอภิปรายผล

ผู้วิจัยจึงได้สรุปและอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

ปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อมีความสัมพันธ์กับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกร

1. อายุของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อ

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของเกษตรกรและการเลี้ยงโคเนื้อ พันธุ์พื้นเมืองไม่มีความสัมพันธ์กัน อายุของเกษตรกรและวิธีการผสมพันธุ์โคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรที่มีอายุน้อยและเริ่มเลี้ยงโคเนื้อ เพื่อให้ต้นทุนในการเลี้ยงน้อย จึงต้องใช้วิธีการผสมเทียม เพราะเป็นการลงทุนที่น้อยไม่ต้องซื้อพ่อพันธุ์ที่มีราคาแพงกว่า ไม่ต้องเลี้ยงพ่อพันธุ์ และส่วนใหญ่ในการผสมเทียมนั้นเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จะดำเนินการให้ บางทีไม่เสียค่าใช้จ่าย อายุของเกษตรกรและแปลงหญ้าสำหรับเลี้ยงโคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรที่เริ่มเลี้ยงโคเนื้อส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่มีอายุน้อย จึงเห็นความสำคัญของการแปลงหญ้าสำหรับเลี้ยงโคเนื้อ เนื่องในการเลี้ยงโคเนื้อนั้นหญ้าเป็นอาหารที่สำคัญ จะต้องมีการเตรียมปลูกสร้างแปลงหญ้า อายุของเกษตรกรและขนาดของโรงเรือนโคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรที่เริ่มเลี้ยงโคเนื้อส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่มีอายุน้อย จึงเห็นความสำคัญของการสร้างโรงเรือนที่ได้มาตรฐาน ซึ่งโรงเรือนเป็นปัจจัยการเลี้ยงที่สำคัญ อายุของเกษตรกรและการเกิดโรคโคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรที่เริ่มเลี้ยงโคเนื้อส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่มีอายุน้อยการเกิดโรคในโคเนื้อมากกว่าเกษตรกรที่อายุมาก

2. ระดับการศึกษาของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อ.

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมือง แปลงหญ้าสำหรับเลี้ยงโคเนื้อปรากฏว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน ระดับการศึกษาของเกษตรกรและวิธีการผสมพันธุ์โคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อที่ใช้วิธีการผสมพันธุ์โคเนื้อโดยวิธีการผสมเทียมส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา เกษตรกรขาดความรู้ในด้านการผสมพันธุ์โคเนื้อ จะมีการผสมพันธุ์หลายครั้งจึงจะผสมติด จึงต้องอาศัยวิธีการผสมเทียมจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ที่มีความรู้ความชำนาญมากกว่า และ

ได้ปฏิบัติตามกันตามกัน ซึ่งสอดคล้องกับประจวบ อรรถ (2545) ได้ศึกษาการใช้เทคโนโลยีในการเลี้ยงโคนมของสมาชิกสหกรณ์โคนมหนองม่วงจำกัด อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการใช้เทคโนโลยีในการเลี้ยงโคนม และ วัชรพงษ์ กรณ์ทกกาญจน์ (2546) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรยากจน พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรยากจน และเช่นเดียวกับการศึกษาของ ชฎารัตน์ บุญจันทร์(2552) ที่พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับสภาพการเลี้ยงโคเนื้ออย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ระดับการศึกษาของเกษตรกรและขนาดของโรงเรียนโคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรที่มีการศึกษามากกว่าระดับประถมศึกษาให้ความสำคัญกับโรงเรียนที่อยู่อาศัยของโค จึงมีการลงทุนในการสร้างโรงเรียนให้ได้มาตรฐานมากกว่าและขยายขนาดของโรงเรียนโคเนื้อเพิ่มขึ้นมากด้วย อย่างไรก็ตามในการวิจัยครั้งนี้ระดับการศึกษาของเกษตรกรและการเกิดโรคโคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของทรงศักดิ์ เทพหนู(2552) ได้ศึกษาสภาพการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกร ตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าระดับการศึกษากับวิธีการผสมพันธุ์โคเนื้อ แปลงหญ้าสำหรับเลี้ยงโคเนื้อ ขนาดของโรงเรียนโคเนื้อ การเกิดโรคโคเนื้อปรากฏว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน

3. อาชีพหลักของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อ

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพหลักของเกษตรกรกับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมือง แปลงหญ้าสำหรับเลี้ยงโคเนื้อปรากฏว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน อาชีพหลักของเกษตรกรและวิธีการผสมพันธุ์โคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับ 0.01) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรมีอาชีพหลักในการทำการเกษตรหนึ่งในอาชีพหลักคือการเลี้ยงโคเนื้อ จึงมีการลงทุนในการซื้อพ่อพันธุ์ผู้คุมฝูงมากกว่า อาชีพหลักของเกษตรกรและขนาดของโรงเรียนโคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรมีอาชีพหลักในการทำการเกษตรหนึ่งในอาชีพหลักคือการเลี้ยงโคเนื้อ จึงมีการลงทุนในการสร้างโรงเรียนให้ได้มาตรฐานมากกว่าและขยายขนาดของโรงเรียนโคเนื้อเพื่อรองรับจำนวนโคเนื้อที่จะเพิ่มขึ้น อาชีพหลักของเกษตรกรและการเกิดโรคโคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพหลักในการทำการเกษตรหนึ่งในอาชีพหลักคือการเลี้ยงโคเนื้อ จึงดูแลเอาใจใส่ในการเลี้ยงดูโคเนื้อมากกว่าทำให้เกิดโรคน้อยกว่าเกษตรกรที่มีอาชีพหลักอย่างอื่น

4. ประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อมีความสัมพันธ์กับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อ

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อและการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อและวิธีการผสมพันธุ์โคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อและแปลงหญ้าสำหรับเลี้ยงโคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อและขนาดของโรงเรียนโคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรที่เริ่มเลี้ยงโคเนื้อได้มีการพัฒนาการเลี้ยงโคเนื้อเข้าสู่ระบบฟาร์มมากยิ่งขึ้น โดยเริ่มจากการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองก่อน เมื่อมีความรู้ความชำนาญหรือมีประสบการณ์มากขึ้นจึงมีการหาพันธุ์โคเนื้อลูกผสมที่มีคุณสมบัติมาเลี้ยงเพิ่มขึ้น หาพ่อพันธุ์และใช้วิธีการผสมพันธุ์โคเนื้อที่หลากหลายเพิ่มขึ้นเพื่อให้ผสมติดดีขึ้น มีการปลูกสร้างแปลงหญ้าเพิ่มมากขึ้น ขยายขนาดโรงเรียนเลี้ยงโคเนื้อเพิ่มขึ้นเพื่อพัฒนาการเลี้ยงโคเนื้อเป็นอาชีพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ รักไทย วีรานันต์ (2539) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงโคเนื้อแบบ เป็นการค้าของเกษตรกรในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีในการเลี้ยงโคเนื้อ ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของทรงศักดิ์ เทพหนู(2552) ได้ศึกษาสภาพการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกร ตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อกับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมือง วิธีการผสมพันธุ์โคเนื้อขนาดของโรงเรียนโคเนื้อ และการเกิดโรคโคเนื้อ ปรากฏว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างไรก็ตามในการวิจัยนี้ยังพบว่า ประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อและการเกิดโรคโคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) โดยเกษตรกรที่มีประสบการณ์มากขึ้นมักจะเกิดโรคน้อยขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องจากเมื่อมีการเลี้ยงโคเนื้อเป็นระยะเวลานานขึ้นจึงมีการสะสมโรคน้อยขึ้น โอกาสที่จะเกิดโรคจึงมากขึ้น

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ จำนวนโคเนื้อ รายได้ รายจ่าย และจำนวนแรงที่ใช้เลี้ยงโคเนื้อมีความสัมพันธ์กับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกร

1. จำนวนโคเนื้อที่เลี้ยงมีความสัมพันธ์กับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อ

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนโคเนื้อที่เลี้ยงและการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรที่เริ่มเลี้ยงโคเนื้อใหม่จะเริ่มจากจำนวนโคเนื้อที่น้อยกว่าและมักจะใช้โคเนื้อพันธุ์พื้นเมือง เนื่องจากความทนต่อสภาพแวดล้อมได้ดี(ถาวร ฉิมเลี้ยง, 2549 ; ชาญชัย นรเทพไพศาล, 2550) แล้วค่อยเพิ่มจำนวนโคเนื้อพันธุ์ผสมมากขึ้นภายหลัง จำนวนโคเนื้อที่เลี้ยงและวิธีการผสมพันธุ์โคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโคเนื้อของเกษตรกรมีน้อยการใช้วิธีการผสมพันธุ์ก็เป็นแบบผสมและผสมเทียม ซึ่งการผสมเทียมนั้นเหมาะสำหรับเกษตรกรที่มีจำนวนโคเนื้อน้อย ไม่ต้องเลี้ยงดูพ่อพันธุ์(ปฐพีชล วายุ อัครี, 2548) ถ้าโคเนื้อไม่มากก็อาจ ใช้วิธีการผสมเทียมและพ่อพันธุ์คุมฝูง จำนวนโคเนื้อที่เลี้ยงและแปลงหญ้าสำหรับเลี้ยงโคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ทั้งนี้อาจเนื่องจากเกษตรกรบางที่เลี้ยงโคเนื้อจำนวนมาก ๆ มีพืชอาหารสัตว์ไม่เพียงพอ เกษตรกรที่มีโคเนื้อจำนวนน้อยไม่มีการปลูกพืชอาหารสัตว์ เกษตรกรที่มีโคเนื้อจำนวนมากจะมีการปลูกสร้างแปลงหญ้าสำหรับเลี้ยงโคเนื้อ จำนวนโคเนื้อที่เลี้ยงและขนาดโรงเรือนมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อจำนวนน้อยขนาดของโรงเรือนโคเนื้อก็มีขนาดเล็กส่วนเกษตรกรที่มีโคเนื้อจำนวนมากขนาดของโรงเรือนโคเนื้อก็มีขนาดใหญ่ จำนวนโคเนื้อที่เลี้ยงและการเกิดโรคโคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเกษตรกรที่มีจำนวนโคเนื้อน้อย มีการดูแลเอาใจใส่ได้ง่าย จึงทำให้เกิดโรคได้น้อยกว่าเกษตรกรที่มีจำนวนโคเนื้อมาก

2. รายได้จากการเลี้ยงโคเนื้อมีความสัมพันธ์กับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อ

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้จากการเลี้ยงโคเนื้อและการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรมีรายได้น้อยมีเงินทุนน้อยจึงนิยมเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมือง เนื่องจากมีราคาถูกกว่า รายได้จากการเลี้ยงโคเนื้อและวิธีการผสมพันธุ์โคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรมีรายได้น้อย ทำให้วิธีการผสมพันธุ์แตกต่างกัน และเกษตรกรอาจไม่ค่อยสนใจในการผสมพันธุ์ทำให้ผสมติดต่ำในเกษตรกรบางราย รายได้จากการเลี้ยงโคเนื้อและแปลงหญ้าสำหรับเลี้ยงโคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรมีรายได้น้อยมีเงินทุนน้อยก็ไม่ค่อยมีการปลูกสร้างแปลงหญ้าสำหรับเลี้ยงโคเนื้อ รายได้จากการเลี้ยงโคเนื้อและขนาดโรงเรือนโคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรายได้เป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากในการสร้างโรงเรือนและลักษณะของโรงเรือนว่าเป็นโรงเรือนไม้ หรือโรงเรือนปูนซิเมนต์ เมื่อเกษตรกรมีรายได้มากก็จะสร้างโรงเรือนโคเนื้อที่ได้มาตรฐานมีขนาดใหญ่ขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ รักไทย วีรานันต์ (2539) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงโคเนื้อแบบ เป็นการค้าของเกษตรกรในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า รายได้ ในการเลี้ยงโคเนื้อ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีในการเลี้ยงโคเนื้อ รายได้จากการเลี้ยงโคเนื้อและการเกิดโรคโคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรมีรายได้จากการเลี้ยงโคเนื้อน้อยจึงจำเป็นต้องหารายได้อื่นทดแทน การดูแลอาจไม่ถี่นักจึงมีโรคเกิดขึ้น

3. รายจ่ายจากการเลี้ยงโคเนื้อมีความสัมพันธ์กับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อ

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายจากการเลี้ยงโคเนื้อและการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรมีรายจ่ายน้อย เมื่อเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมือง เนื่องจากโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองเลี้ยงง่าย ค่าใช้จ่ายน้อย รายจ่ายจากการเลี้ยงโคเนื้อและวิธีการผสมพันธุ์โคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ทั้งนี้อาจเนื่องจากค่าใช้จ่ายในการผสมพันธุ์โคเนื้อแตกต่างกันตามวิธีการผสมพันธุ์ เช่นจากการใช้พ่อพันธุ์คุมฝูงจะให้ค่าใช้จ่ายในการซื้อพ่อพันธุ์และค่าเลี้ยงดูจะมากขึ้น แต่ถ้าเปลี่ยนมาเป็นวิธีการผสมพันธุ์แบบผสมเทียมค่าใช้จ่ายจะลดลงได้ รายจ่ายจากการเลี้ยงโคเนื้อและแปลงหญ้าสำหรับเลี้ยงโคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) อาจเป็นเพราะถ้ารายจ่ายในการเลี้ยงโคเนื้อเพิ่มมากยิ่งขึ้นจะทำให้ จำนวนการปลูกหญ้าลดน้อยลง แต่กลับไปหาหญ้าธรรมชาติมาใช้เลี้ยงโคเนื้อมากยิ่งขึ้น รายจ่ายจากการเลี้ยงโคเนื้อและขนาดของโรงเรือนโคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) อาจเป็นเพราะ ถ้ารายจ่ายในการเลี้ยงโคเนื้อสูง ขนาดโรงเรือนโคเนื้อก็มีขนาดเล็กลงเกษตรกรไม่มีเงินทุนที่จะมาสร้างโรงเรือนให้มีขนาดใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับ รักไทย วีรานันต์ (2539) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงโคเนื้อแบบ เป็นการค้าของเกษตรกรในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า รายจ่ายในการเลี้ยงโคเนื้อ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีในการเลี้ยงโคเนื้อ รายจ่ายจากการเลี้ยงโคเนื้อและการเกิดโรคโคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะถ้ารายจ่ายในการเลี้ยงโคเนื้อเพิ่มมากขึ้นจะทำให้เกษตรกรพยายามลดรายจ่ายจากการเกิดโรคให้น้อยลง

4. จำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงโคเนื้อมีความสัมพันธ์กับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อ

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงโคเนื้อและการเลี้ยงโคเนื้อในพื้นที่หนึ่งเมืองไม่มีความสัมพันธ์กัน จำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงโคเนื้อและวิธีการผสมพันธุ์โคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงโคเนื้อ 1 คนจะใช้วิธีการผสมมากกว่าการใช้วิธีการอื่นในการผสมพันธุ์โคเนื้อ จำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงโคเนื้อและแปลงหญ้าสำหรับเลี้ยงโคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ จำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงโคเนื้อ 1 คนมีการปลูกสร้างแปลงหญ้าสำหรับเลี้ยงโคเนื้อมากที่สุด จำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงโคเนื้อและขนาดของโรงเรือนโคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ขนาดโรงเรือนโคเนื้อที่ต้องใช้แรงงานจากเกษตรกรมาใช้ในการก่อสร้างโรงเรือนและดูแลทำความสะอาด จำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงโคเนื้อและการเกิดโรคโคเนื้อมีความสัมพันธ์กัน(ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การป้องกันการเกิดโรคในโคเนื้อ มักต้องใช้แรงงานที่ใช้เลี้ยงโคเนื้อมาช่วยดูแล

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ปัญหาการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกร

เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อส่วนใหญ่หาซื้อพันธุ์โคเนื้อที่มีลักษณะดีได้ยาก มีราคาแพง ขาดความรู้ในการผสมพันธุ์โคเนื้อ เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ไม่เพียงพอกับความต้องการในการผสมพันธุ์โคเนื้อ ขาดความรู้ในการด้านอาหารและการให้อาหารโคเนื้อ โคเนื้อส่วนใหญ่จะได้อาหารเนื่องจากได้รับอาหารไม่เพียงพอ ไม่นิยมเสริมอาหารข้น อาหารไม่เพียงพอโดยเฉพาะในฤดูร้อน วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างโรงเรือนมีราคาแพง การก่อสร้างโรงเรือนที่ยังไม่ได้มาตรฐาน เกษตรกรมีเงินทุนน้อย ขาดความรู้ในการควบคุมและป้องกันโรค

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกร

ควรมีการสนับสนุนพันธุ์โคเนื้อให้แก่เกษตรกร โดยหาพันธุ์ที่เหมาะสมและราคาถูกรับบริการให้แก่เกษตรกร การหาน้ำเชื้อพันธุ์ลูกผสมมาใช้ในการผสมเทียม จัดหาแหล่งเงินกู้ที่มีดอกเบี้ยต่ำให้แก่เกษตรกรสำหรับจัดซื้อโคเนื้อมาเลี้ยง ควรมีการฝึกอบรมวิธีการผสมพันธุ์โคเนื้อ ควรมีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการให้อาหารโคเนื้อ การปลูกสร้างแปลงหญ้า และการถนอมพืชอาหารสัตว์ ควรมีการสนับสนุนในการก่อสร้างโรงเรือนให้ได้มาตรฐาน ควรมีการสนับสนุนในการทำวัคซีนป้องกันโรคระบาดให้แก่เกษตรกร ควรมีการอบรมด้านการควบคุมและป้องกันโรค

เอกสารอ้างอิง

กรมปศุสัตว์. 2554. ข้อมูลเกษตรกรและจำนวนโคเนื้อที่เลี้ยงแยกรายอำเภอปี 2553. (ออนไลน์).เข้าถึงได้จาก

:<http://www.ict.dld.go.th> (14 กุมภาพันธ์ 2554).

กรมปศุสัตว์. 2556. ข้อมูลเกษตรกร/ปศุสัตว์ ปีงบประมาณ พ.ศ.2556.(ออนไลน์).เข้าถึงได้จาก :

<http://www.ict.dld.go.th> (20 กรกฎาคม 2557)

ชฎารัตน์ บุญจันทร์. 2552. ระบบเกษตรและสภาพการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อพื้นเมืองและโคเนื้อลูกผสม อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง วิทยานิพนธ์วิทยาศาตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาการเกษตร, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.

ชาญชัย นรเทพไพศาล. 2550. คู่มือการเลี้ยงวัวเนื้อเพื่อประชาชน. สำนักพิมพ์เกษตรสาส์น, กรุงเทพฯ.

ถาวร ฉิมเลี้ยง. 2549. เอกสารคำสอนรายวิชาการผลิตโคเนื้อ. คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.

ทรงศักดิ์ เทพหนู. 2552. การศึกษาสภาพการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรตำบลท่าเรืออำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช.

วิทยานิพนธ์วิทยาศาตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร,มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ

ปฐพีชล วายุอัคคี. 2548. การเลี้ยงโคเนื้อ. สำนักพิมพ์ฐานเกษตรกรรม. กรุงเทพฯ.

ประจวบ อรุณ. 2545. การใช้เทคโนโลยีในการเลี้ยงโคนมของสมาชิกสหกรณ์โคนมหนองม่วงจำกัด อำเภอบ้านหมี่ จังหวัด

ลพบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

รักไทย วีรพันธ์ . 2539. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงโคเนื้อแบบเป็นการค้าของเกษตรกรใน

จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.

วัชรพงษ์ กรัณทกาญจน์. 2546. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรรายจนในจังหวัด

ปัตตานี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาการเกษตร, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.

Yamane, T. 1973. Statistics: An Introductory Analysis. Third edition. Harper and Row Publication, New York.

การประชุมวิชาการวิจัยรำไพพรรณ ครั้งที่ 9

เนื่องในวโรกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 111 ปี

เรื่อง “การบูรณาการงานวิจัย เพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน”
วันที่ 19-20 ธันวาคม 2558

ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

จัดโดย.. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ISBN 978-974-381-282-8

การประชุมวิชาการวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 9
เนื่องในวโรกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 111 ปี

“การบูรณาการงานวิจัย เพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน”

วันที่ 19- 20 ธันวาคม 2558

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

คณะกรรมการฝ่ายจัดการประชุมวิชาการระดับชาติและกองบรรณาธิการ

รายงานสืบเนื่องจากงานประชุมวิชาการวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 9

หน่วยงานร่วมจัดประชุมวิชาการ

เจ้าภาพหลัก สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

วิทยาลัยชุมชนตราด

เครือข่ายสหวิทยาการเพื่อการวิจัยและพัฒนา

เครือข่ายอุดมศึกษาภาคตะวันออก (HED Net) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ (สกอ.)

คณะกรรมการฝ่ายจัดการประชุมวิชาการและกองบรรณาธิการประชุมวิชาการวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 9
(มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี)

ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไวกุณฑ์ ทองอร่าม

อธิการบดี

บรรณาธิการ/ กรรมการ

อาจารย์สุทธินันท์ โสติวิทย์

รักษาการผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

กรรมการและกองบรรณาธิการ

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัยทุกคณะ

อาจารย์เรืองอุไร วรณโก

รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

อาจารย์ ดร.พรพรรณ สุขุมภินิจ

รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

อาจารย์ ดร.ชุตานา คุณสุข

รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

นางสาวกรรณิกา สุขงมัย

นางสาวชุตินา พิมพ์ภาพ

นางสาวปิยาภรณ์ กระจำงศรี

นางสาวชุลีรัตน์ ผดุงสิน

นางสาวบุศรา สารเกษ

กรรมการและเลขานุการ

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

อาจารย์สุทธินันท์ โสติวิทย์

นางสาวนิตยา ต้นสาย

นางสาวอุไรวรรณ แสนเขียววงศ์

คณะกรรมการฝ่ายจัดการประชุมวิชาการและกองบรรณาธิการประชุมวิชาการวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 9 (บุคคลภายนอก)

ศาสตราจารย์ พิเศษ ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี
ศาสตราจารย์ ดร.เปี่ยมศักดิ์ เมณะเศวต
ศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน พันธุมนาวิน
ศาสตราจารย์ นพ.ศาสตร เสาวคนธ์
ศาสตราจารย์ ดร.สุภางค์ จันทวานิช
Professor Dr.Mohamad Pauzi zakari
รองศาสตราจารย์อร่าม อรรถเจดีย์
ดร.บุญรอด บุญเกิด

ศาสตราจารย์ ดร.อำไพ สุจริตกุล
ศาสตราจารย์ ดร.สนิท สมัครการ
ดร.ดิเรก พรสีมา
ศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์ ยกส้าน
Professor Dr.V.Subramanian
Professor Dr. Gil S. Jacinto
รองศาสตราจารย์ ดร.วิสาชา ภูจินดา
อาจารย์สมภพ จรพิภพ

คณะกรรมการพิชญพิจารย์ (Peer Review) ในกองบรรณาธิการ (ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน)

รองศาสตราจารย์พรทิพา นิโรจน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรพงค์ คันธวัลย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวัสดิ์ ศิริศาสนันท์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกศินี กุลพฤกษ์
อาจารย์ ดร.สุพัตรา รักษาพรต
อาจารย์ ดร.อุลธิช ดิษฐประณีต
อาจารย์ชัชวาล อยู่ดี
อาจารย์กนกวรรณ อยู่ไสว
อาจารย์ชาฎิณี คณาญาติ
อาจารย์เอี่ยมพร รุ่งศิริ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมพล สุวรรณภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัญญาณี นิยมกิจ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกลี
อาจารย์ ดร.ชวัลรัตน์ สมนึก
อาจารย์ ดร.พรพรรณ สุขุมพินิจ
อาจารย์ ดร.บุตภาภา คุณสุข
อาจารย์เกษชลี วัฒนรังษี
อาจารย์วุกุล จุลจางจันทร์
อาจารย์ปรอยฝน วงศ์ขาวจันทร์
อาจารย์วินิทยา วงศ์ชัย

คณะกรรมการพิชญพิจารย์ (Peer Review) ในกองบรรณาธิการ (ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก)

ศาสตราจารย์ ดร.ฐาปนา บุญหล้า
รองศาสตราจารย์ ดร.วิสาชา ภูจินดา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระพล แจ่มสวัสดิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลักษณะพร ไรจน์พิทักษ์กุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วงเดือน ไผ่สนธิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อิสริย์ กานต์เรืองศิริ
อาจารย์ ดร.นรินทร์ กุลนาคล
อาจารย์ ดร.เรืองวิทย์ สว่างแก้ว
อาจารย์ ดร.ศักดิ์นา บุญเปี่ยม

รองศาสตราจารย์อร่าม อรรถเจดีย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชงโค แซ่ตั้ง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนวย ปาอ้าย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร ดิยัง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศรี ปักกะสีนัง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฉลองชัย อีวสุทรกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประชา บุญยานิชกุล
อาจารย์ ดร.ประชา อินัง
อาจารย์ ดร.บุญรอด บุญเกิด
อาจารย์ ดร.สมภูมิ แสงวงกุล